

3K 2023 KARTOITUKSET: työvoiman tulevaisuusnäkemyksiä 03-05/2023

<https://www.kpedu.fi/kpedu/projektitoiminta-hankkeet/projektit/projektiarkisto/3k/2023>

3K 2023

Tulevaisuuskartoituksen yhteenvetokoonti:
Kpedu, Centria ja TE-toimisto

03-05/2023

Tulevaisuuskysely tulevaisuuden työvoimalle Kpedu 03/2023

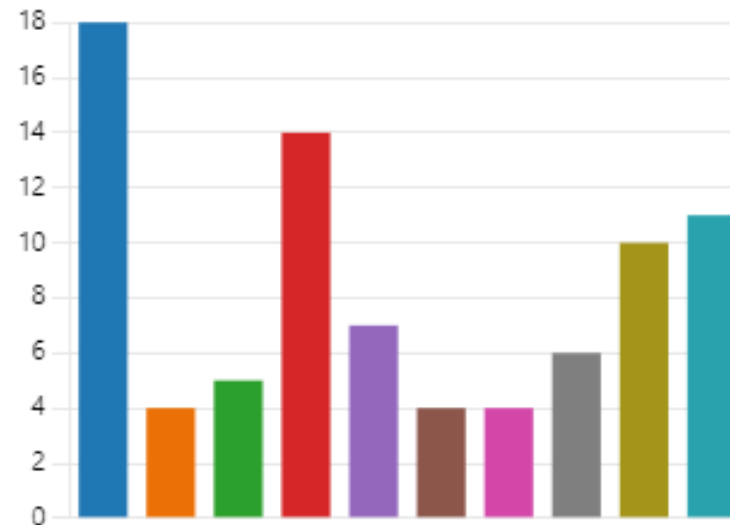
- Vastaukset 53

● Opiskelijana Kpedulla	52
● Kpedun Henkilökuntaa	0
● Joku muu	1

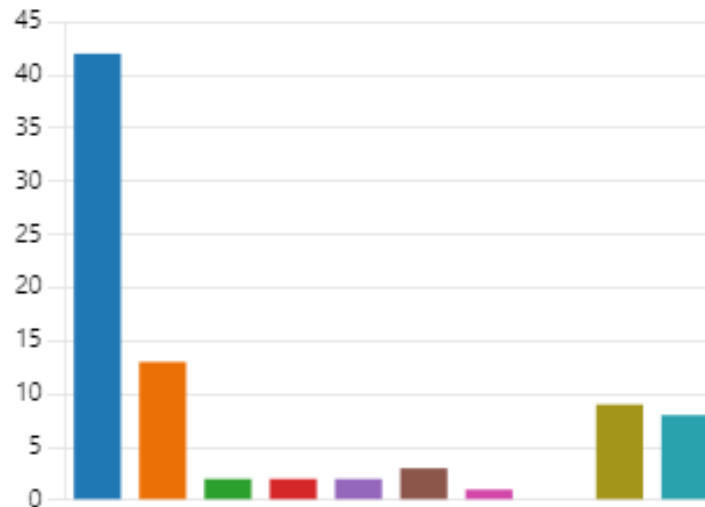
2. Milloin on tulevaisuus?

● Illalla/Huomenna	18
● Ensi viikolla tai ensi kuussa	4
● Kesällä	5
● Kun valmistun	14
● Kun saan töitä	7
● Kun saan ajokortin	4
● Kun perustan perheen	4
● Kun muutan omaan kotiin	6
● Ensi vuonna	10
● Jotain muuta	11

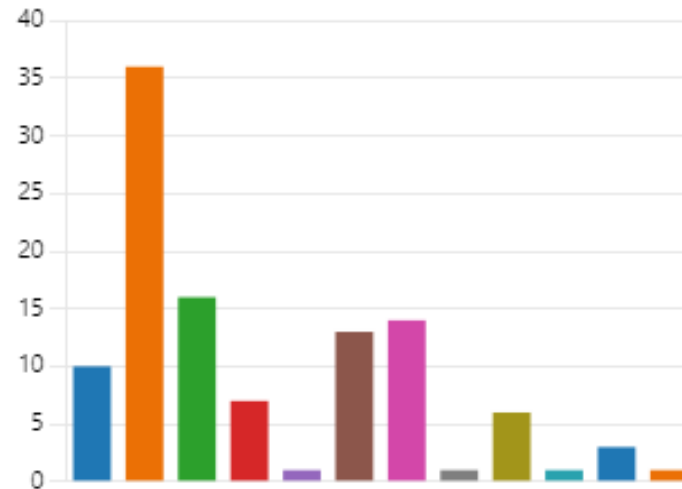
3. Miten olet valinnut opiskelemasi ammatin/tutkinnon?

Ala tuntui kiinnostavalta/omalta	42
Lapsuuden haaveammatti	13
Alalla on hyvä palkka/muut edut	2
Työ alalla on joustavaa	2
Vanhempien tai opon tai jonkun...	2
Koulutus löytyi läheltä	3
Koulutukseen oli helppo päästä	1
Koska kaveri lähti opiskelemaan ...	0
Alalla on töitä tarjolla	9
Joku muu syy	8

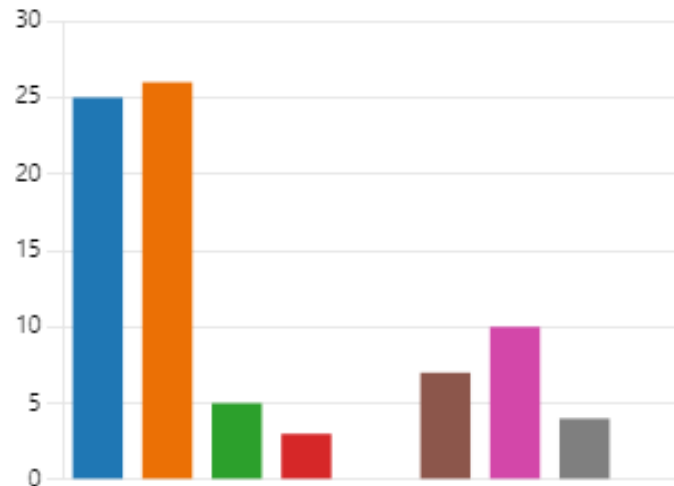
4.Valmistumisen jälkeen minua kiinnostaa eniten tai edessä on

● Määrä-, osa-aikaiset tai keikkatyö	10
● Vakituinen työ	36
● Yrittäjyys	16
● Osa-aikatyö ja kevyt-yrittäjyys	7
● Välivuosi ennen työelämään siirt...	1
● Jatko-opinnot	13
● Armeija	14
● Lomailen ainakin vuoden, ehkä ...	1
● Alan opiskella toista alaa	6
● En aio tehdä tutkintoani vastaav...	1
● Joku muu	3
● Muu	1

5. Missä todennäköisesti teet työtä, kun siirryt työelämään?

● Tässä lähistöllä	25
● Jossain Suomessa	26
● Muutan työn perässä	5
● Etänä mistä vaan	3
● En tee töitä	0
● En tiedä/En ole ajatellut vielä	7
● Milloin mistäkin, vaihtelevasti til...	10
● Ulkomailla	4
● Joku muu	0

6. Millainen haluat olla ammatinharjoittajana valmistumisesi jälkeen? (kuvaile tai listaa adjektiiveja)

- Ahkera 9
- Luotettava 10
- Tarkka 3
- Rohkea 2
- Yhteistyöhaluinen 1
- Mukava 5
- Positiivinen 3
- Reipas 6
- En tiedä 3
- Hyvä 7
- Ammattitaitoinen 10
- Joustava 1
- Osaava 2
- Innokas 1
- Eettinen 1
- Tunnollinen 4

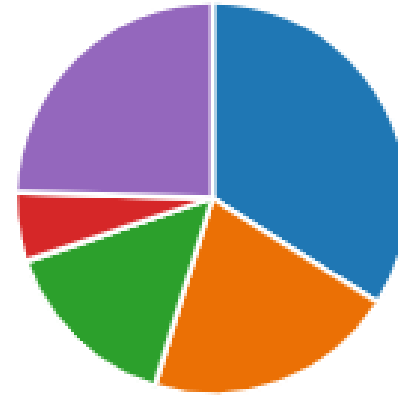
- Innokas 1
- Eettinen 1
- Tunnollinen 4
- Hauska 1
- Yrittäjä 1
- Rehellinen 1
- Nopea 1
- Aikainen 1
- Hiljainen 1
- Kiva 1

7. Mitä odotat tulevaisuuden työelämältä? Mitä haluat sille antaa? Mitä se vaatii sinulta?

- Odotan mukavia työkavereita sekä viihtyisää työtä ja työympäristöä.
- Hyvää palkkaa kokemusta ja hyvää työympäristöä.
- Haluan päästä auttamaan ihmisiä, jotka eivät siihen itse kykene. Minulta se vaatii kärsivällisyyttä.
- Se on vielä hyvin vaiheessa jääkö tälle alalle.
- Odotan mukavia hetkiä.
- Kaiken osaamiseni, kärsivällisyyttä.
- Kokemuksia, hyvän työntekijän, rohkeutta.
- Hyvää työkokemusta ja vaatii uskomista.
- Haluan nähdä suomea ja kiertää ympäri suomea ja tutustua uusiin ihmisiin nähdä ja ratkoa tilanteita.
- Vaatii minulta paljon aikaa ja kärsivällisyyttä.
- Mukavia töitä itseltäni kaiken ja osaamiseni.
- Vaatii mielenkiintoa ja valmiutta oppia uutta.
- Henkistä ja fyysistä terveyttä.
- Upeita kokemuksia.
- Odotan mielenkiintoista ja mieluista työtä, vähemmällä stressillä edelliseen työhön verrattuna.
- Haluan antaa parhaimman työpanokseni.
- Vaatii rohkeutta ja uskoa itseensä.
- Yrittäjä ja päättää itse työpäivistä.
- Odotan että saan rahaa. Haluan antaa oman työpanokseni töihin.
- Haluan perustaa yrityksen ja kokea yrittäjyyden.
- Odotan haasteita ja uuden oppimista.
- Odotan työelämältä vakaata taloutta. Haluan olla mahdollisimman hyvä työntekijä. Se vaatii yrittelijäisyyttä.
- Palkka, hyvä ympäristö, ilmapiiri hyvä.
- Terapeutti ja yrittäjä, joten vaatii lisää opiskelua ja yrityksen perustamista
- Se on antoisaa, haluan antaa panostukseni ja se vaatii paneutumista.
- Yhteisöllisyyttä.
- Uusia kokemuksia, vaatii rohkeutta ja heittäytymistä, avoimuutta.
- Annan sen mitä voi tehdä.
- Ahkeruutta.
- Odotan oppivani lisää koirista ja muista työhöni liittyvistä asioista, sekä kehittyväni koiranohjaajana.
- Työssä haluan auttaa lemmikkejä ja niiden omistajia olemaan mahdollisimman hyvinvoiva ja toimiva tiimi. Toivon, että työt haastaisivat minua hyvällä tavalla ylläpitämään ja kehittämään tietotaitojani alaan liittyen.
- Mukavaa työtä ja tekemistä.
- Rahaa.

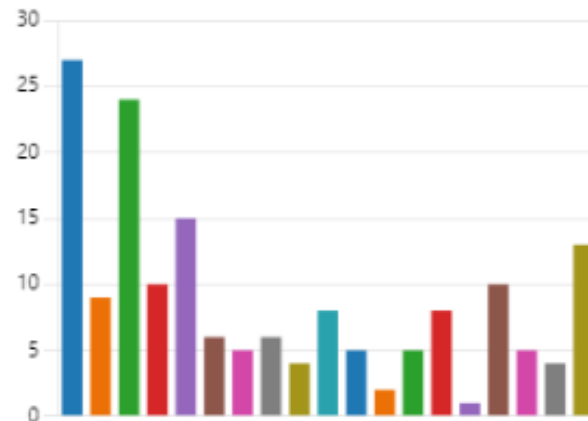
8. Uskon, että pysyn samassa ammatissa tai samalla alalla eläkeikään asti

	Kyllä	18
	Ei	11
	En todellakaan tiedä	8
	Ehkä	3
	Saa nähdä	13

9. Mitä muuta kuin ammatillista osaamista tarvitset työelämässä?

Kielitaitoa	27
Viestintä- ja someosaamista	9
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja	24
Kyky tiedonhankintaan ja uuden...	10
Itsensä johtamista ja itseohjautu...	15
Taitoa rentoutua ja palautua työ...	6
Rohkeutta nostaa esiin epäkohtia	5
Osaamista toimia työyhteisön jä...	6
Digiosaamista	4
Työnhakutaitoja	8
Tilannetajua eri tilanteissa työpa...	5
Muutosjoutavuutta tai kykyä mu...	2
Taitoa tunnistaa milloin voin hyv...	5
Stressinsietoa	8
Energiätehokkuutta ja vihreitä a...	1
Joustavuutta ja avointa asennetta	10
Neuvottelu- ja perustelutaitoja	5
Asiakaspalvelu- tai myyntiosaa...	4
Kaikkia mainittuja ja paljon muu...	13

10. Mikä huolettaa, pelottaa tai aiheuttaa epävarmuutta tulevaisuudessa?

- Kielien heikko osaaminen.
- Rakennusalan työtarve.
- Muuttuva maailman tilanne.
- Väsymys, palkka, vähän kaikki ja valmistumunen.
- Ei mikään.
- Ehkä jos ei löydä töitä.
- Nimenomaisesti sana tulevaisuus.
- Raha, kun kaikki niin kallista.
- Että opinko kaiken varmasti.
- Koska tämä vihreä siirtymä on nyt in.
- Töiden riittävyys.
- Terveys.
- Maailman tilanne, ilmastonmuutos.
- Työttömyys. Pienempi palkka edelliseen työhön verrattuna. Omat taidot. Uupumuksen/masennuksen uusiminen ja työkyvyttömyys.
- Että en pääse jatko-opiskelemaan.
- Että löydänpö itseäni kiinnostavia töitä.
- Onko tarpeeksi asiakkaita.
- Onko töitä ja saako tarpeeksi palkkaa.
- Työpaikkojen määrä.
- Saanko töitä, millainen on työpaikka ja sen tavat.
- Töiden saaminen suomen taloustilanteen takia.
- Että en saa kivaa työpaikkaa.
- Yrittäjien tulot.
- Epäselvyys omasta tulevaisuudesta.
- Nuorten mielenterveys laskee.
- Ihmiset, politiikka ja työnsaanti.
- Työllistymis- ja palkkaustilanne.
- Jaksaminen ja mielenterveys. Esim. 8h/5pv työviikko kuulostaa erittäin raskaalta, varsinkin jos sitä pitäisi jaksaa tehdä eläkkeeseen asti. Pelkästään koulunkäynnin aikana olen uupunut jo monta kertaa. Toki tähän vaikuttaa moni asia, mutta en koe ainakaan tällä hetkellä kykeneväni täyteen työviikkoon jatkuvasti. Varsinkin kun työpaikoilla pyritään tekemään asiat mahdollisimman tehokkaasti kiireessä eikä se ole minun vahvuuteni ja joudun ponnistelemaan ekstra paljon pysyäkseni perässä.

11.

Työelämään liittyvä unelmani on _____

Kerro lisää! Mikä olisi parasta mitä voi tapahtua työelämässä?

- Saada korkea-arvoinen työpaikka.
- Hienot kokemukset ja rakennukset alalta.
- Hyvä vakituinen paikka alalta, josta itse nauttii.
- Hyvä palkka.
- En osaa sanoa.
- Työ kaverit ovat parasta.
- Päästä poliisiksi, rikospoliisiksi tai perustaa oma yritys.
- Raha.
- Ulkomaille töihin.
- Saada vakituinen työ.
- Ehkä joskus uskaltaisin hakea töitä itse ilman muitten apua ja saisin edes töitä.
- Pääsen työskentelemään ammattini parissa hyvissä olosuhteissa ja paikassa.
- Mukava työilmapiiri.
- Päästä hyväpalkkaiseen työhön/firmaan.
- Eläke.
- Päästä semmoiseen tilanteeseen elämässä, että ei tarvitse rahasta huolehtia eikä töitä tehdä.
- Useampi eri ammatti, hyvä palkka ja mieluisa työ.
- Vakituinen työpaikka.
- Saisin työpaikan nykyisestä harjoittelupaikastani.
- Haluan perustaa oman yrityksen ja auttaa muita.
- Löydän työn missä oikeasti viihdyn.
- Koirien parissa työskentely.
- Olla klinikkaeläinhoitaja.
- Hyvä palkka.
- Työ, mistä nautin.
- Perustaa oma yritys.
- Löytäisin itselleni ihanteellisen työmuodon/työpaikan. Työ olisi mieluista.
- Menestys.
- Auttaa nuoria mielenterveys ja päihdetyössä.
- Yrittäjäyys.
- Saada omannäköinen työ, josta tykkää
- Koneurakoitsija.
- Saada unelmien työstä tarpeeksi rahaa.
- Hyvinvoivat lemmikit ja osaavat + parhaaseen pyrkivät omistajat, ettei tarvitsisi enää törmätä huonosti kohdeltuihin/hoidettuihin lemmikkeihin.
- Kone asentaja.
- Voittaa lotossa.

Tulevaisuuskysely Centria 04/2023

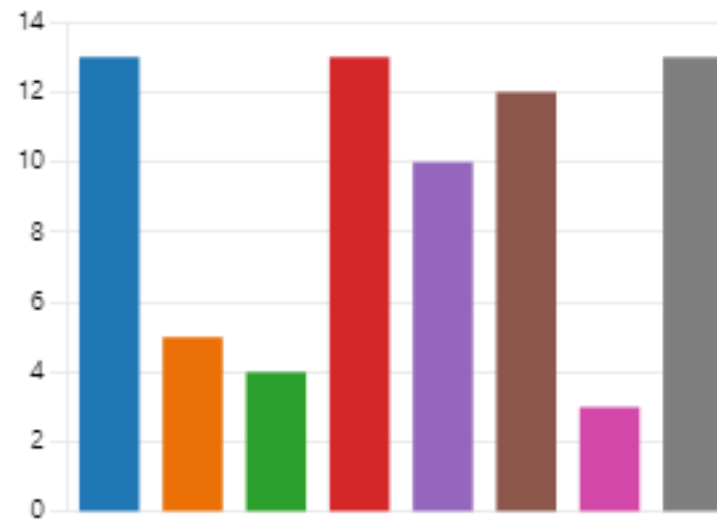
- Vastaukset 48

 Tutkintoopiskelijana Centrialla	19
 Kurssilla Centrialla	2
 Centrian henkilökuntaa	13
 Joku muu	14

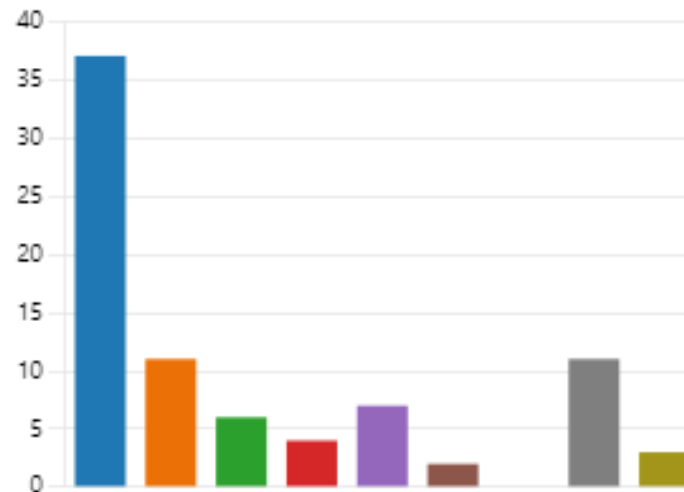
2. Milloin on tulevaisuus?

● Illalla/Huomenna	13
● Ensi viikolla tai ensi kuussa	5
● Kesällä	4
● Kun valmistun	13
● Kun saan töitä	10
● Ensi vuonna	12
● Kun perustan perheen / menen ...	3
● Jotain muuta	13

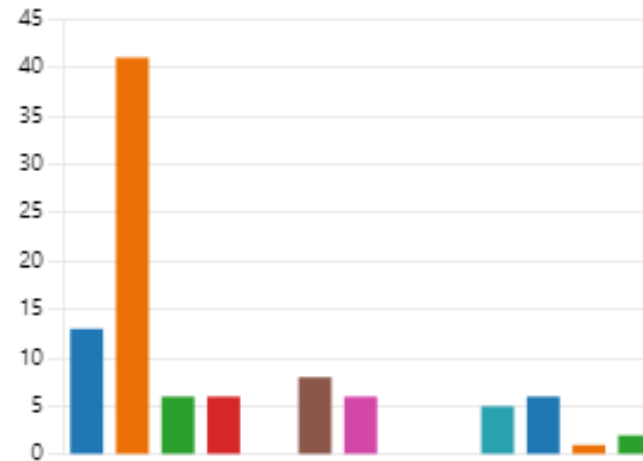
3. Miten olet valinnut opiskelemasi ammatin/tutkinnon?

● Ala/ammatti tuntui kiinnostavalta...	37
● Lapsuuden haaveammatti	11
● Alalla on hyvä palkka/muut edut	6
● Työ alalla on joustavaa	4
● Koulutus löytyi läheltä	7
● Koulutukseen oli helppo päästä	2
● Koska kaveri lähti opiskelemaan ...	0
● Alalla on töitä tarjolla	11
● Joku muu syy	3

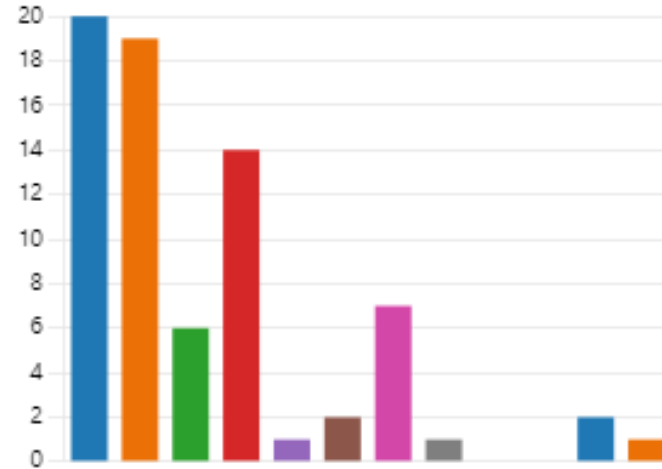
4.Valmistumisen jälkeen minua kiinnostaa eniten tai edessä on

● Määrä-, osa-aikaiset tai keikkatyö	13
● Vakituinen työ	41
● Yrittäjyys	6
● Osa-aikatyö ja kevyt-yrittäjyys	6
● Välivuosi ennen työelämään siirt...	0
● Jatko-opinnot Kokkolassa	8
● Jatko-opinnot jossain muualla	6
● Alan opiskella toista alaa	0
● En aio tehdä tutkintoani vastaav...	0
● Muutan työn perässä	5
● En tiedä vielä	6
● Työskentelen perheyrytyksessä	1
● Jotain muuta	2

5. Missä todennäköisesti teet työtä, kun siirryt työelämään?

● Tässä lähistöllä	20
● Jossain Suomessa	19
● Muutan työn perässä	6
● Etänä mistä vaan	14
● En tiedä/En ole ajatellut vielä	1
● Milloin mistäkin, vaihtelevasti til...	2
● Euroopassa	7
● Kauempana kuin Euroopassa	1
● Vapaaehtoistyötä	0
● En tee töitä	0
● En tiedä vielä	2
● Jotain muuta	1

6.

Millainen haluat olla ammatinharjoittajana valmistumisesi jälkeen? (esim ahkera, helposti lähestyttävä, joustava)

• Helposti lähestyttävä	9	• Sosiaalinen ja motivoitunut	2
• Tunnollinen	4	• Joustava, aktiivinen	2
• Ahkera	9	• Monipuolinen, inspiroiva	
• Luotettava	3	• Viisaampi, tehokas	
• Avoin, sitoutunut	1	• Kannustava, ystävällinen	
• Innovatiivinen	2	• Hyväpalkkainen	
• Itseohjautuva	2	• Turvallinen ja suosittu	
• Ammattitaitoinen	4	• Asiakaspalvelu lähtöinen	
• Joustava	7	• Menestyvä	
• Osaava	3	• Luova ja innostunut	
• Jatkuvasti kehittyvä	4	• Iloinen	
		• Innokas	

7. Mitä odotat tulevaisuuden työelämältä? Mitä haluat sille antaa? Mitä se vaatii sinulta?

- Vaatii pitkäjänteisyyttä, suunnitelmallisuutta, joustavuutta
- Odotan, että työ lasten parissa antaa paljon
- Elämä ei pelkkää työtä, työ mahdollistaisi muuta elämää
- Monipuolisia työtehtäviä. Haasteita ja mahdollisuuksia
- Uusia, monipuolisia haasteita.
- Muutosta, kehitystä
- Mukavaa ympäristöä.
- Haluan antaa oman panokseni ja saada siihen sopivan korvauksen.
- Oma-aloitteisuutta
- Tulevaisuuden työelämä on hektistä. Vaatii paljon joustavuutta ja paineensietokykyä. Nopeasti muuttuva maailma haastaa työntekijöitä
- Joustavuutta takaisin ja avoimempaa viestintää. Haluan antaa työelämälle kaikkeni, kun siellä olen, mutta odotan täysin samanlaista vastakaikua.
- Säännöllisyyttä ja parempaa toimeentulo
- Haluan tehdä työtä intohimolla
- Odotan vakautta ja mielenkiintoa. Se vaatii minulta yrittäjyyttä ja suhteiden luomista ja kovaa työtä.
- Varmuutta
- Odotan paljon erilaisia työmahdollisuuksia, semmoinen perusvakituinen 8-4 ei kiinnosta
- Kaiken mahdollisen mihin vain pystyn vaikuttamaan
- Odotan rahaa.
- Vaatii C# kielen osaamista.
- Kokemusta ja ongelman ratkaisua
- Haastava
- Rahaa
- Joustavuus ja luovuus. Verkostoitumista erilaisten ihmisten kanssa
- Hyvää ja minulle sopivaa työpaikkaa
- Odotan vakaata toimeentuloa, annan 100 % työpanoksen, joustan
- Odotan joustavuutta ja monipuolisuutta. Haluan antaa sille luovuutta. Se vaatii resilienssiä.
- Etätöitä ja mahdollisuuksia lomilla työn lomassa. Vaatii minulta sinnikkyyttä.
- Jatkuvuutta ja uusia haasteita. Vaatii jatkuvaa oppimista ja kehittymistä
- Valinnan vapautta
- Mukavaa työyhteisöä, jossa on kiva olla
- Haasteita mutta aikaa myös perheelle
- Mahdollisuutta vaikuttaa työoloihin

Jatkoa edelliseltä dialta

- Uusia taitoja, mahdollisuutta auttaa ihmisiä. Osaamista ja ammattitaitoa.
- Viihtyvyyttä työssä sekä korkea palkka
- Joustavaa, ihmisläheistä työtä
- Yhteistyötä. Innostavaa ja kehittävää ilmapiiriä. Vaatii suunnittelua ja omaa hyvinvointia.
- Joustavuutta, itseohjautuvuutta
- Kiinnostavia työtehtäviä
- Sopivia haasteita ja elinikäistä oppimista, myös tasapainoa työn ja vapaa-ajan välillä
- Haluan työelämässä olla hyvä bassonsoiton opettaja ja musiikin perusteiden opettaja. Keskittymistä se ainakin vaatii.
- Hyvä työllisyys, hyvä palkkaus ja omaa osaamista vastaava työ
- Työn jatkuvuutta ja varmuus loppuelämän työstä. Odotan että pääsen tienamaan rahaa. Haluan antaa aikaani ja työpanostani. Se vaatii minulta sinnikkyyttä ja ahkeruutta.
- Haasteita ja kiinnostavia työtehtäviä
- Odotan paljon mahdollisuuksia. Se vaatii paljon oma-aloitteisuutta ja työntekoa, mutta myös palkitsee tilaisuuksilla ja uusilla kokemuksilla sekä saavutuksilla.

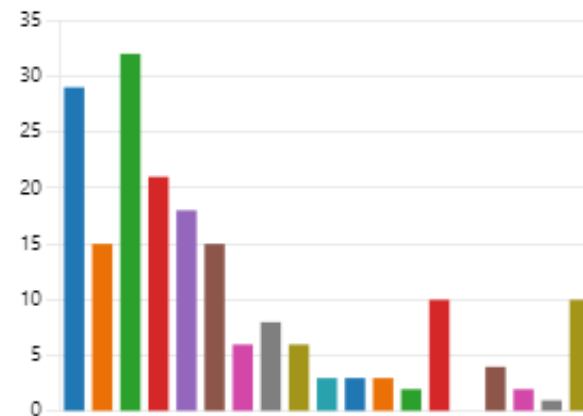
8. Uskon, että pysyn samassa ammatissa tai samalla alalla eläkeikään asti

 Kyllä	20
 Ei	2
 En todellakaan tiedä	7
 Ehkä	10
 Saa nähdä	9

9. Mitä muuta kuin ammatillista osaamista tarvitset työelämässä?

Kielitaitoa	29
Viestintä- ja someosaamista	15
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja	32
Kyky tiedonhankintaan ja uuden...	21
Itsensä johtamista ja itseohjautu...	18
Taitoa rentoutua ja palautua työ...	15
Rohkeutta nostaa esiin epäkohti...	6
Tiimipelaamisen osaamista	8
Digiosaamista	6
Työnhakutaitoja	3
Tilannetajua eri tilanteissa työpa...	3
Muutosjoutavuutta tai kykyä mu...	3
Taitoa tunnistaa milloin voin hyv...	2
Stressinsietoa	10
Energiatehokkuutta ja vihreitä a...	0
Joustavuutta ja avointa asennetta	4
Neuvottelu- ja perustelutaitoja	2
Asiakaspalvelu- tai myyntiosaa...	1
Kaikkia mainittuja ja paljon muu...	10

10. Mikä huolettaa, pelottaa tai aiheuttaa epävarmuutta tulevaisuudessa?

- Oma jaksaminen
 - Epävarmuus
 - Velkaantuminen jo nuorena ja lainojen takaisinmaksu
 - Työn saatavuus
 - Oman osaamisen kehittäminen jatkoa varten sekä oman hyvinvointiin keskittyminen
 - Alalle työn pariin pääsy
 - Mistä saa työpaikan vai täytyykö alkaa yrittäjäksi
 - Oma jaksaminen.
 - Elämisen kallistuminen
 - Työpaikkojen vähyys
 - Epävarmuus maailman tilanteessa
 - Osaajien löytyminen.
 - Työllistyminen
 - Työvoiman riittävyys
 - Lama
 - Epävarma työtaitoista
 - Ennalta-arvaamattomuus
 - Maailman taloustilanne työpaikkojen suhteen kotimaassa
 - Jatkuvasti kasvava tehokkuuden vaatiminen ja lyhytkatseisuus tuottavuudessa ja taloudessa.
- Kommunikaatio taidot
 - Palkkaus
 - Löytyykö varmasti vakituista työtä
 - Ei mikään
 - Nopea muutos
 - Jaksaminen aina vaan kiireisemmässä ja vaativammassa työelämässä
 - Ilmastonmuutos
 - Tekoälyn vaikutukset tulevaisuuden työmarkkinoille.
 - Vastuu
 - Eläke
 - Kriisit
 - Tulevaisuuden arvaamattomuus, työpaikan saanti.
 - Työllistymismahdollisuudet
 - Nykyinen maailmantilanne
 - Miten jaksaa työelämää
 - Nuorten muuttuminen, yhteiskunnan muutos
 - Suomen valtiontalous
 - Inflaatio, pandemiat, sodat, energiakriisi
 - Maailman nopea muuttuminen
 - Geopolitiikka

11.

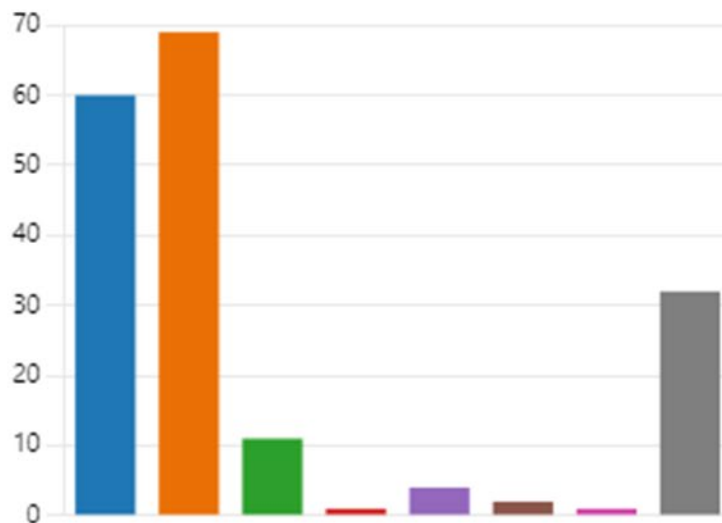
Työelämään liittyvä unelmani on _____ Kerro lisää! Mikä olisi parasta mitä voisi tapahtua työelämässä sinun kohdallasi?

- Vielä saavuttamatta
- Olla ammatissa, joka on intohimo.
- Oman yrityksen pyörittäminen onnistuneesti
- Se että saisin yhdistää yrittäjyyteni ja opettajuuteni.
- Vaihteleva työ
- Saada joustavuutta ja vaihtelua työhön. Olisin luokassa opettamassa, mutta myös esimerkiksi yhteistyössä ulkomailla.
- vakituinen virka omalta alalta.
- Ottaa rennosti
- Tehdä mitä haluan ja kehittyä siinä.
- Loputtomasti kiinnostavia tehtäviä
- Olen saanut kaikki unelmani :)
- Haasteet
- Parempi palkka
- Kansainvälinen ura
- Oma yritys
- Työskennellä kunnallisella puolella vakituksessa suhteessa. Tämä takaisi varman tulevaisuuden, minkä ympärille hyvä ja helppo rakentaa elämää.
- Olla helkkarin hyvä siinä mitä teen
- Voisin opettaa ja keikkailla muusikkona rinnakkain
- Saada taide enemmän rakenteisiin ja peruspalveluksi yhteiskuntaan.
- Hyvä duuni
- Saada oman alan vakituinen työpaikka, jossa viihdyn
- Oppia kaikkea uutta kuten kieliä
- Tehdä laadukkaita pelejä
- Insinööri työ
- Mielenkiinto, kehitysmahdollisuudet
- Pääsisin tekemään sitä, mistä olen kiinnostunut.
- Saada vakituinen työ, jossa hyvä työilmapiiri ja mukava tehdä töitä.
- Olla pro
- Joustavat mielenkiintoiset mahdollisuudet
- Päästä terveenä eläkkeelle
- Parantaa maailmaa ja edistää ympäristön ja ihmisten hyvinvointia
- Oma yritys
- Päästä etenemään arvostettuun ja hyvätuloiseen asemaan työpaikalla.
- Jatkuvat uudet haasteet, jotka mahdollistavat itsensä kehittämisen.
- Olla säveltäjä.
- Säveltäjä on kuitenkin siinä mielessä hauras ammatti, että sen työllistymismahdollisuus on epävarma. Joten koen, että opettajana minun on hyvät mahdollisuudet ansaita ja silti samalla säveltää."
- Johtamista, mukava homma, hyvät työkaverit. vähän duunia ja paljon ruokaa
- Varma ja vakaa työpaikka
- Parasta olisi, että olisin suosittu muiden kaltaisten keskuudessa ja pääsisin piireihin/pysyisiin niissä. Saisin työtarjouksia ja ihmiset haluaisivat tehdä töitä kanssani. Parasta olisi se, että saisin paljon mahdollisuuksia ja tilaisuuksia olla projekteissa mukana, koska ne ovat kaikista palkitsevimpiä.
- Turvallisuus ala ulkomailla myös työntekeminen
- Tehdä musiikista leipätyö.
- Työskennellä oman luokan kanssa.
- Haluaisin jatkaa erityisopettajaksi
- Mahd. vähän töitä...
- Monipuolinen ja sopivasti haastava työ, jossa on myös mahdollisuus kehittyä
- Etätyö keskellä lomamatkaa ja mukava koodaus- tai tietoturva-alan työ.
- Saada tehdä mielenkiintoista työtä
- Pedagoginen osaaminen

Työn tulevaisuus TE-toimisto 05/2023

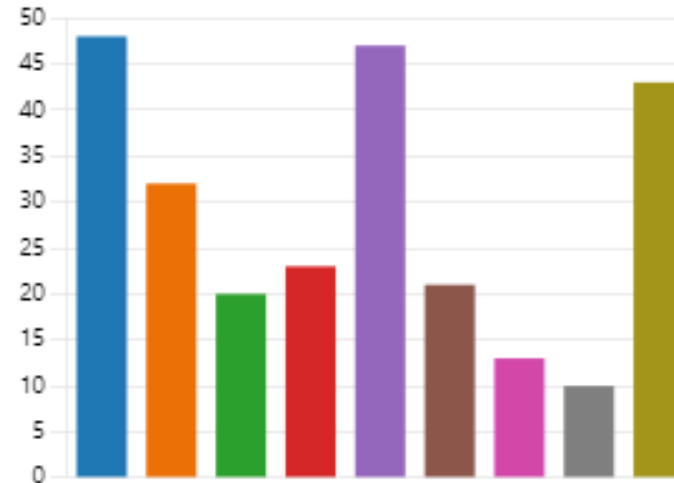
- Vastauksia 180

● Työtön työnhakija	60
● Työssäkäyvä työnhakija	69
● Työvoimakoulutuksessa	11
● Aloittamassa opinnot myöhem...	1
● Juuri saamassa työpaikan	4
● Suunnittelemassa yritystoiminta...	2
● Perhevapaalla	1
● Jotain muuta	32

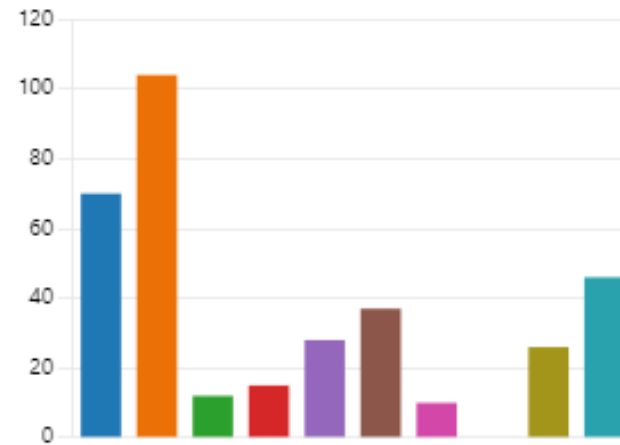
2. Milloin on tulevaisuus?

● Illalla/Huomenna	48
● Ensi viikolla tai ensi kuussa	32
● Kesällä	20
● Kun saan töitä	23
● Ensi vuonna	47
● Kun jaksan taas ajatella huomist...	21
● En innostu tulevaisuudesta	13
● En tiedä/Ei kiinnosta	10
● Jotain muuta	43

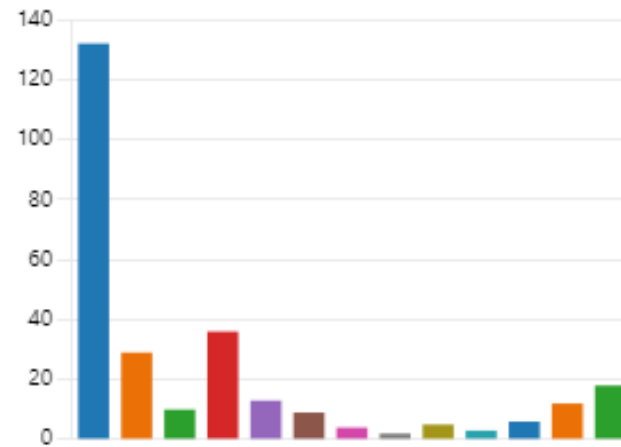
3.Tällä hetkellä minua kiinnostaa eniten tai seuraavaksi on edessä

● Määrä-, osa-aikaiset tai keikkatyö...	70
● Vakituinen työ	104
● Yrittäjyys	12
● Osa-aikatyö ja kevyt-yrittäjyys	15
● Jatko-opinnot	28
● Alanvaihto	37
● Muutan työn perässä	10
● Perhevapaa	0
● En tiedä vielä	26
● Jotain muuta	46

4. Missä todennäköisesti teet työtä tai olisit valmis työskentelemään tulevaisuudessa?

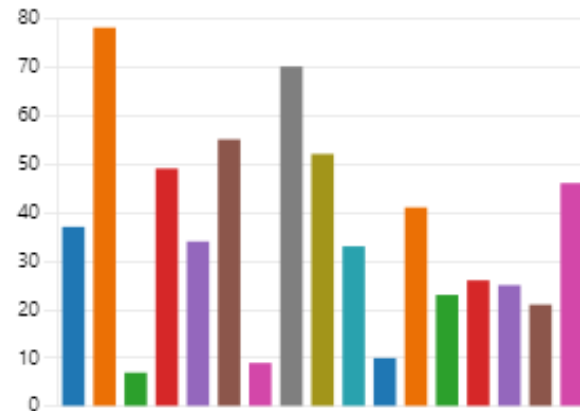
● Tässä lähistöllä	132
● Milloin mistäkin, vaihtelevasti til...	29
● Muutan työn perässä	10
● Etänä mistä vaan	36
● Jossain Suomessa	13
● Euroopassa	9
● Kauempana kuin Euroopassa	4
● Toimin vapaaehtoistyössä palkat...	2
● Rekrytoivassa koulutuksessa	5
● En tee/halua tehdä töitä	3
● Työkokeilu	6
● En tiedä vielä	12
● Jotain muuta	18

5.

Odotukseni tulevaa työnantajaani/työtä kohtaan?

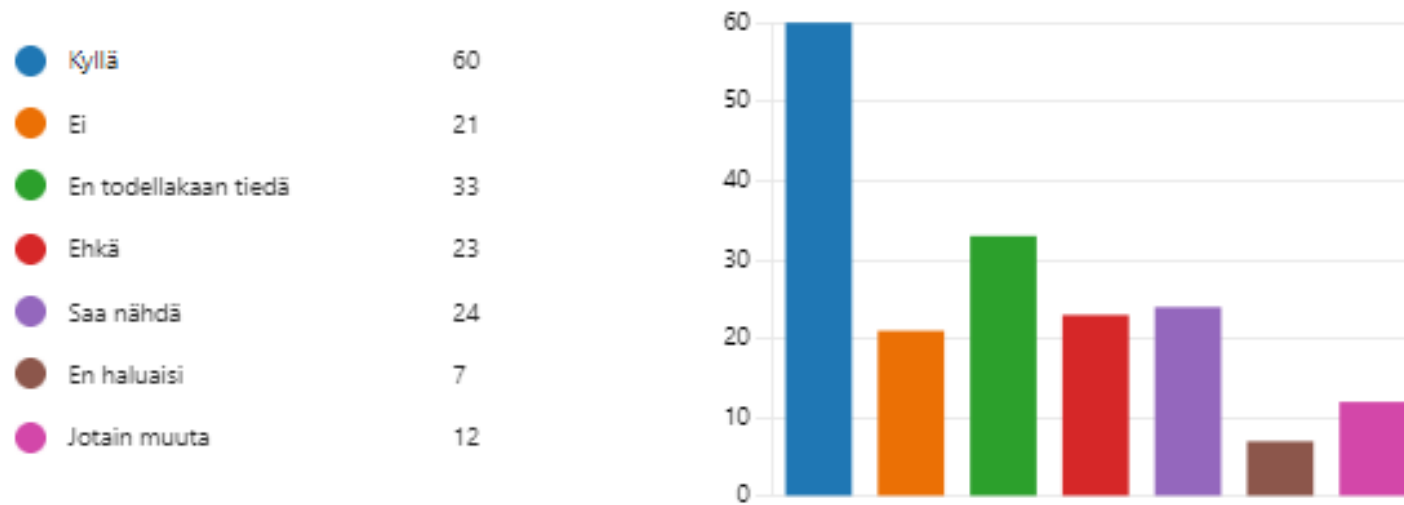
- Etä- tai hybridityönteko on mah... 37
- Työ on vaihtelevaa ja/tai monip... 78
- Työnantaja tarjoaa työajan ulko... 7
- Työssä minulla on selkeät tavoitt... 49
- Työ tarjoaa kehittymismahdollis... 34
- Vakavarainen ja turvallinen työn... 55
- Työyhteisö on monimuotoinen j... 9
- Palkka- ja/tai työsuhde-edut on ... 70
- Työnantaja tukee työhyvinvointi... 52
- Esihenkilö on luotettava ja kann... 33
- Tiimityö toimii saumattomasti ja... 10
- Saan tehdä työtä omatoimisesti ... 41
- Voin tehdä arvojeni mukaista/m... 23
- Esihenkilöni on kiinnostunut hyv... 26
- Työssä on kattava perehdytys ja ... 25
- Voin auttaa työssä muita ja työ ... 21
- Hyvä työilmapiiri ja rentoa olla t... 46

6. Millaisia odotuksia ja toiveita sinulla on tulevaisuuden työelämältä?

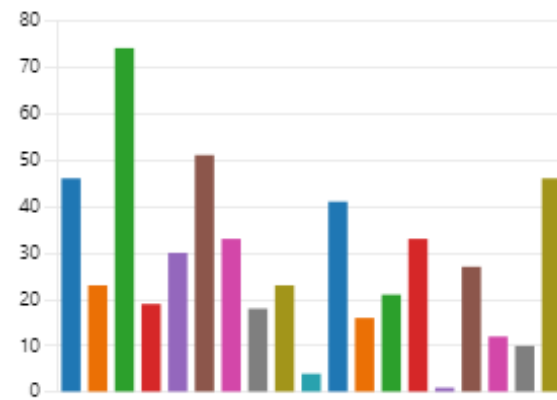
- Kestävä työ= työkyky vähintään säilyy
- Työtä on.
- Muutama vuosi vielä töissä, takana 43vuotta töitä.
- Toivoisin että ei olisi ikärasismia, valittavasti se on aika rajua.
- Vaihtelevuutta ja vapautta.
- Pysyvyys, työntekijöiden arvostus ja riittävä palkka
- Saa tehdä töitä oman jaksamiseni mukaan.
- Teen keikkatyötä, kunnes siirryn eläkkeelle. Eläke alkaa 1,7 v kuluttua.
- En ymmärrä kysymystä
- rakennus alaa ei saisi kilpailuttaa liian tiukaksi
- Hyvät ja, että saan työn, josta pidän.
- Vakituinen työ ja hyvä palkka.
- Rakennushommia.
- Melkein kaikki yllä olevat vaihtoehdot
- Vielä vähän matkaa ja eläkkeelle.
- Avoin kaikelle mielekkäälle työlle.
- Perehdytetään alkeita myöten. Työergonomia ja -hyvinvointi on tärkeä asia työnantajalle
- Varma, luotettava työ, jonka varaan voi suunnitella tulevaisuutta
- Palkan tulisi olla parempi, että se motivoisi työntekoon.
- Olen 63-vuotias. Etätöitä alaltani.
- Osatyökykyisten/omaishoitajien asioiden, työn yhteensovittaminen tulisi olla joustavampaa tässä yhteiskunnassa
- Olla töissä kokopäiväisenä niin kauan että pääsen eläkkeelle
- Mielekäs työ ja työntekijöitä arvostava työnantaja.
- Vakaata työnantajaa
- Hybridityö
- Vakityö. Reilut olosuhteet. Hyvä esihenkilö.
- Työyhteisön ilmapiirin joustavuus ja sujuvuus.
- hyvä palkka, paljon lomaa
- Tykkäisin työstäni
- Ei tällä hetkellä mitään hätää.
- Oikeudenmukainen työnantaja, osaava esihenkilö eli osaa johtaa
- Jään pian pois työelämästä, joten ei odotuksia tai toiveita työelämän suhteen.
- 80 %-työaika ja etätöimahdollisuus. En halua kuormittua töissä ja haluan kompetenssiliset työkaverit, jotka eivät pura omaa osaamattomuudentunnettaan muihin osaaviin.
- Näillä näkymin töitä on huonosti tarjolla, vaikka muuta väitetään
- Saada itsensä elätettyä mielekkäässä työssä.
- Arvostusta työntekijää kohti
- Työpaikan saaminen ensin
- Jaksaisin tehdä tätä työtä mitä teen.
- Keikkatöitä lähisiedulta riittäisi ja ei liikaa toivotettaisi tiimityöskentelyä eli vaikka kehuaan, kuinka erinomaisesti sujuu työpaikalla tiimityöskentelyä, niin todellisuudessa se on ihan perseestä.
- Sellainen työsuhte että palkalla elää
- Eläkeläiset kehiin
- haluaisin vaihtaa alaa
- Kevyttä fyysistä työtä.
- Terveenä eläkkeelle.
- Kaikista tärkein olisi se työpaikka, jos se ei ole 100 % täydellinen voi asiaa tutkia sitten kun on sen aika. Ilman työpaikkaa ei tarvi kyllä miettiä mitään odotuksiani tai tulevaisuuden toiveita.
- Terveystilani sopiva työ.

7. Uskon, että pysyn samassa ammatissa tai samalla alalla eläkeikään asti

8. Mitä muuta kuin ammatillista osaamista tarvitset työelämässä?

Kielitaitoa	46
Viestintä- ja someosaamista	23
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja	74
Kyky tiedonhankintaan ja uuden...	19
Itsensä johtamista ja itseohjautu...	30
Taitoa rentoutua ja palautua työ...	51
Rohkeutta nostaa esiin epäkohti...	33
Tiimipelaamisen osaamista	18
Digiosaamista	23
Työnhakutaitoja	4
Tilannetajua eri tilanteissa työpa...	41
Muutosjoutavuutta tai kykyä mu...	16
Taitoa tunnistaa milloin voin hyv...	21
Stressinsietoa	33
Energiatehokkuutta ja vihreitä a...	1
Joustavuutta ja avointa asennetta	27
Neuvottelu- ja perustelutaitoja	12
Asiakaspalvelu- tai myyntiosaa...	10
Kaikkia mainittuja ja paljon muu...	46

9. Mikä huolettaa, pelottaa tai aiheuttaa epävarmuutta tulevaisuuden työelämässä?

- Ei mitään
- Työn muuttuminen epävarmaksi.
- Ikärasismi
- Työyhteisön hyvinvointi
- Jatkuva katkonaisuus ja huono johtaminen
- Onko töitä tarjolla korona rokottamattomuudesta hoitajalle. Saako rahaa, mikäli ei ota koronarokotteita.
- Ei enää mikään. Olen ollut työelämässä 45 vuotta.
- Kaikki
- kilpailu urakoista
- Taloudellinen tilanne.
- Kestääkö oma terveys 8 h töitä. Löydänkö vakituista työtä. Saanko opiskeltua uuden ammatin ja työllistynkö alalle, jota todella haluan tehdä.
- Ei mikään
- Joutua työskentelemään epäterveellisessä työympäristössä
- Pakotetaan rankaan työhön, jossa rikon loput kehosta.
- Oma ikäni 60 v.
- Taloudellinen epävarmuus johtuen mahdollista lomautuksista
- Palkka ei riitä elämiseen.
- Alhainen palkkaus, elämässä pärjääminen, työpaikan takia paikkakunnan vaihto ja muutto kalliimpaan Helsinkiin. Työsuhteen kesto, eli milloin työnantaja tai minä kyllästyn. Työnantajan haluttomuus kouluttaa tai kehittyä alalla. Jatkuva alan kehitys ja muutos myös raskauttaa ja hankaloittaa, kun kaikki muuttuu koko ajan. Myös oman alan asiantuntijattomuus ahdistaa, sillä en halua olla tekemisissä vähä-älyisempien ihmisten parissa. Työnantajat eivät myös ehkä enää näe etätömahdollisuuksia niin positiivisina asioina.
- Liian vanha
- Eniten huolettaa maailman epävakaa taloudellinen tilanne ja sen heijastuminen rahoitusmarkkinoihin. AI-tekniikan kehittyminen ja siitä seuraavat muutokset.
- Tämä helvetin pakko hakeminen työpaikkoja kohti. Ja siitä tulevat rangaistukset mitkä johtavat suoraan rahalliseen pärjäämiseen.
- Mikäli ei löydy mitään.
- Jaksaminen.
- Palkat eivät nouse inflaation mukana
- Terveys. Työnantaja/esimies ei arvosta ikääntyvää työntekijää/ työnhakijaa. Suomen kielellä ei pärjää työyhteisössä.
- Ei varmaan mikään
- Sota
- Tällä hetkellä toimin sijaisena yläkoulussa. Nykyisen yhtenäisen työn loppuminen aiheutti oman päivittäisen työn loppumisen ja aiheuttaa ahdistusta toimeentulosta
- Miten jaksaa fyysisesti ja henkisesti.
- Terveys

10.

Työelämään liittyvä unelmani on _____

Kerro lisää! Mikä olisi parasta mitä voisi tapahtua työelämässä sinun kohdallasi?

- Sopiva määrä, sopivasti haastavaa mielekästä työtä.
- Korkeampi palkka ja luotettava työntekijä.
- Työpaikka.
- Päästä töihin
- Ihana esimies ja mukava työyhteisö.
- Työn varmuus, pysyvyys, vakaus.
- Viihtyisin töissä, palkalla tulisi toimeen ja jaksaisi vielä vapaa-ajallakin tehdä jotain, ettei työt veisi kaikkia "mehuja" elämästä.
- Olen tyytyväinen nykyhetkeen.
- Saada osaamistani vastaavaa työtä. Ei haittaa, vaikka uuden oppimista myös, jos perehdytys on kunnossa.
- voisi jatkaa samalla alalla missä olen ollut
- Joustava ja monipuolinen.
- Vakituinen hyvätuloisempi työ. Saisin opiskeltua uuden ammatin ja voisin tehdä töitä, missä todella hyödynnän persooniani ja elämäkokemustani auttaen muita.
- Terveenä eläkkeelle.
- Saada yhdistettyä kaksi uutta alaa
- Jotain pientä tekemistä kunnan mukaan. (olen 58 v työssä 40v. kulumia on)
- Löytää vakituinen työ 5 vuodeksi ennen eläköitymistä.
- Saada 5 vuodeksi kevyttä vaihtelevaa työtä läheltä.
- Ihmislähtöistä
- että voittaisin lotossa.
- Saisi työpaikan.
- Löytää kiva työpaikka hyvästä tiimistä.
- Saisin hanketyön
- Löytäisin ammatin, jossa en kuormitu ja työ olisi kuitenkin kiinnostavaa ja mielekästä. Säännölliset työajat.
- Vakituinen työ nykyisessä työpaikassa, itsensä kehittäminen, työyhteisön ilmapiirin pysyminen yhtä hyvänä kuin nyt.
- lottovoitto
- Joustavuus työssä
- Saisin pysyä terveenä eläkkeelle asti.
- Että työnantaja näkee minut myös inhimillisenä ihmisenä eikä vaan työn suorittajana!
- jo mennyttä.
- Tehdä etänä 80 % työtä 100 % palkalla niin, että tienaisin 3500 € tai enemmän jotta kokisin arkeni olevan turvattu muttei kuormittava. Työ olisi motivoivaa ja palkitsevaa, sekä luovaa ja kehitysideoitani sekä työpanostani arvostettaisiin ja se tunnustettaisiin.
- • Hyvä työpaikka.

3K 2023 KARTOITUKSET: työvoiman tulevaisuusnäkemystä 03-05/2023

<https://www.kpedu.fi/kpedu/projektitoiminta-hankkeet/projektit/projektiarkisto/3k/2023>

3K 2023

Suomalaisten nuorten asenteet ammatinvalintaa ja työelämää kohtaan.

Yhteenvetoa tehdyistä selvityksistä ja katsauksista

Tellervo Kivistö 12/2023

Asenteet ammattinvalintaa kohtaan: tyttöjen ja poikien alat edelleen ohjaavat valintoja

- Tyttöjen suosituimmat

- Terveydenhuolto
- Matkailu- ja ravitsemus
- Taideala
- Sosiaaliala
- Opetus- ja koulutus

- Poikien suosituimmat

- Teknologiateollisuus
- Rakennusala
- Maanpuolustus
- Pankki- ja rahoitusala
- Kauppa

Alan valintaan vaikuttavia tekijöitä

- Mediassa näkyminen
 - Kielteinen julkisuus vaikuttaa selkeästi, esim. terveydenhoitoalan kiinnostavuus
- Vanhempien koulutustausta
 - Yliopistotausta, lapsista 78 % hakee lukioon
 - Ammattiototausta, lapsista 36 % hakee lukioon
 - Yliopistokoulutetuilla vanhemmilla vaikutusta myös alan valintaan, nuoria kiinnostavat alat ovat
 - kulttuuri ja viihde
 - Tutkimus
 - Teknologiateollisuus
 - lääketeollisuus
 - pankki ja vakuutus –sektorit
- Nuorten/perheen arvot
 - Valta ja suoriutuminen: pankki- ja rahoitusala, julkishallinto, vakuutusala sekä teknologiateollisuus
 - Universalismi ja hyväntahtoisuus: opetus ja koulutus, terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut
 - Perinteisyys: metsäteollisuus, kiinteistö- ja kirkollinen ala

Hyvän työpaikan piirteitä

- Asenteiden mukainen työpaikka (70-80 %), halutaan vaikuttaa työllä tärkeisiin asioihin, kuten
 - Hiilijalanjäljen pienentämiseen
 - Rauhaan ja oikeudenmukaisuuteen
 - Yhdenvertaisuuteen
 - Terveysteen ja hyvinvointiin, erityisesti mielenterveyden parantamiseen
- Joustavat ja kohtuulliset työajat sekä mahdollisuus hybridityöhön
- Turvallinen ja viihtyisä ympäristö
- Hyvät työkaverit ja johtajat
- Kiinnostavat työtehtävät
- Mahdollisuus hyödyntää omaa osaamista ja kykyjä
- Hyvä palkka
- Työntekijät otetaan huomioon yksilöinä, henkilökohtaista tukea tarvittaessa

Mihin sitten halutaan vaikuttaa?

- Hiilijalanjäljen tietoinen pienentäminen (60 %)
 - Kierrätys
 - Kulutuksen vähentäminen
- Rauha ja oikeudenmukaisuus
- Yhdenvertaisuus
- Terveys ja hyvinvointi, erityisesti mielenterveys

Nuorten ajatuksia työelämään siirtymisestä

- NYT nuorten tulevaisuusraportin 2023 mukaan kiinnostus työelämään siirtymistä kohtaan putosi rajusti
 - Odottaa innolla työelämää 51 % (vuonna 2019: 82 %)
 - Työelämä liian raskasta 33 % (vuonna 2019 19 %)
- Työn rasittavuus pelottaa: jaksamisen kanssa voi tulla ongelmia
 - Yhä useammin mielenterveyssyyt nuorten työkyvyttömyyseläkkeen taustalla
- Työn odotukset suuret, vaaditaan kunnon perehdytys työhön ja hyvää esihenkilötyöskentelyä/johtajuutta
- Tarvitaan jatkuvaa osaamisen kehittämistä, nykyinen osaaminen vanhenee nopeasti
- Entä jos työ ei palkitsekaan, olen väärällä alalla?

Muita työhön liittyviä milleniaalien ajatuksia

- Joustava osaamisidentiteetti, ei ammattilähtöinen
- Kyky tunnistaa omat vahvuudet ja osaamiset, intohimot
- Tulevaisuuslukutaito: havainnoidaan tulevaisuuden osaamisen tarpeita, kyky muuttaa suuntaa
- Tarpeet muuttuvat, ja ne vaikuttavat valintoihin työelämässä: enää ei sitouduta yhteen työnantajaan, vaan vaihdetaan tarpeen mukaan toiseen
- Halutaan yksilöllisiä työkokemuksia: ei enää automaattisesti hyväksytävä kaikkia työntekijöitä koskevia sääntöjä ja noudateta niitä
- Vapaa-ajan arvostus: nelipäiväinen työviikko, osa-aikaisuus
- Työnantaja vastuullinen mm. työntekijöiden jaksamisesta ja hyvinvoinnista

Miltä työelämä näyttää nuorten mielestä vuonna 2030?

- Työn merkitys muuttuu, palkkaus ei enää tärkein.
- Työntekijät ovat yhdenvertaisia
- Joustavuuden merkitys korostuu entisestään: halutaan vaikuttaa omiin työaikoihin ja työn tekemiseen
- Hybridityö/etätyö
- Jatkuva muuttuminen ja kouluttautuminen: robotiikka, AI, ym.
- Tietojen/osaamisen vanhentuminen: tarvitaan erilaisia koulutuksia

Johtopäätöksiä

- Mielikuvien hallitsemasta tilanteesta pitäisi päästä pois
- Todellinen osaaminen ja kiinnostuksen kohteet mukaan ammatinvalintaprosesseihin
- Yrityksien arvojen on vastattava todellisia tekoja, ei vaan puhetta ja julkisuushakuisuutta
- Keski-pohjalaisten nuorten asenteet työelämään lähinnä eroavat siinä, että taloudelliset näkökohdat ovat tärkeämpiä kuin työn sisältö ja omat arvot. Syynä voi olla isot perheet, jolloin nuoruudesta saakka on ymmärretty työn arvo ja taloudelliset resurssit.
- Työssä viihtyminen ja työympäristö nousivat myös tutkimuksissa merkittäviksi tekijöiksi, joten esihenkilöiden työhön ja johtajuuteen kannattaa panostaa, jos halutaan työntekijöiden pysyvän yrityksessä töissä.

Mitkä tekijät vaikuttavat uuden
työpaikan etsintään ja
rekrytointiin?

On hyvä muistaa, että...

”Palkankorotus ei korjaa huonoa johtamista, kohenna työoloja tai kevennä työkuormaa. Palkka on ylipäätään hyvin harvoin ainoana syynä sille, että joku päättää vaihtaa työpaikkaa. Sitä vaihdetaan yleensä paremman johtamisen ja parempien työolojen perässä.”

M. Savaspuro & S.Lindström

Tulevaisuuden trendejä työnhaussa

- Työntekijöiden sosiaalisen media sovellutukset ("Tinder"), esim. testausvaiheessa oleva Moomer
 - [Kokkolassa kehitetty sovellus uudistaa työnhaun: "Sovelluksella on potentiaalia nousta samalle tasolle kuin Instagram ja TikTok" | Keskipohjanmaa](#)
- Visuaaliset hakulomakkeet ja CV:t
- Tekoäly (AI)
- Metaverse
 - Virtuaalitodellisuuden hyödyntäminen mm. rekrytoinneissa ja perehtymisessä (avataret, messut, digitaaliset kaksoset, jne.)
- Inklusiivisuus ja monimuotoisuus
 - Kansainvälisyys
 - Erilaiset osaajat

Halutun työpaikan ominaisuuksia

- Työnantajabrändi on kunnossa
- Työnantajamielikuvaan vaikuttaa paljon sisäinen työnantajakokemus
 - Arjen sujuvuus, erilaiset elämäntilanteiden huomioiminen
 - Johtajuus
 - Etenemis- ja kouluttautumismahdollisuudet
 - Oikeudenmukaisuus
- Avoimuus
 - Palkat näkyvät hakuilmoituksessa
- Mukana osaamisen lisäksi myös pehmeitä taitoja, kuten:
 - Motivaatio
 - Ongelmanratkaisukyky
 - Luovuus
 - Muutoskyvykkyys

Miksi en hakenut työpaikkaa?

- Avoimuus puuttuu
 - Palkkatietojen puuttuminen ilmoituksesta
 - Rekrytointiprosessin edistymisestä ei tietoa
- Työantajabrändi ei vastaa yrityksen brändiä
- Työpaikan kulttuurista ja ilmapiiristä ei tietoa
- Työnantaja ei erotu muista
- Työnantaja ei vakuuttanut hakijaa
- Työn hakemisen hankaluus
 - Sovellutukset
 - Tiedottaminen
 - Lisätietojen saaminen
- Ei mahdollisuutta etätyöhön

Tarve vaihtaa työpaikkaa tulee, jos

- Etätyö kielletään (n. 50 %) tai sitä vähennetään, pakotetaan takaisin toimistolle
- Pettymys johtamiskulttuuriin (n. 35 %)
- Huono ilmapiiri (33 %)
- Vaihtelun kaipuu
- Työn kuormittavuus
- Terveydelliset syyt, kuten allergiat, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, sisäilma, mielenterveys, jne. (Tarkkoja arvioita ei ole, mutta esim. Mehiläisen työelämä tutkimukseen vastanneista 67 % pelkää joutuvansa jäämään pois töistä ennen eläkeikää terveydellisistä syistä.)

Rekrytoinnin tulevaisuuteen liittyviä linkkejä

- [Työnhaku vuonna 2022 -webinaari – Saranen](#)
- [Merkityksellisyys työnhaussa | #työnhauntrendit2023 \(minjon.fi\)](#)
- [Työnhakijatutkimus: nämä 5 asiaa ovat pielessä rekrytoinnissa – Duunitori](#)
- [6 ominaisuutta, joita työnantajat odottavat hakijoilta \(talentech.com\)](#)
- [Työelämän trendit 2023 | Adecco](#)
- [Millä taidoilla pärjää työelämässä 2030-luvulla? | Työterveyslaitos \(ttl.fi\)](#)
- [NCC:n tutkimus: viisi trendiä muokkaa työtä tulevaisuudessa | NCC](#)

Muutamia työnhaun tulevaisuuslinkkejä

- [Rekrytoinnin trendit 2023 \(clevry.com\)](https://www.clevry.com)
- [Työn tulevaisuudet megatrendien valossa – Sitra](#)
- [9 Trends That Will Shape Work in 2023 and Beyond \(egn.com\)](https://www.egn.com)
- [Tulevaisuusvaliokunnan julkaisuja \(eduskunta.fi\)](https://www.eduskunta.fi)
- [Raportti: 20 suurta muutosta ja yli 200 tulevaisuuden työtä – Mikä on sinun uusi ammattisi? | Yle](#)
- [Työhyvinvoinnin trendit 2023 | Visma Blog](#)
- [Työelämän muutos | Työterveyslaitos \(ttl.fi\)](https://www.ttl.fi)

Yhteenvedossa käytetyt raportit

- [Rekrytoinnin trendit 2022 | RTK-Henkilöstöpalvelu \(rtkhenkilostopalvelu.fi\)](https://rtkhenkilostopalvelu.fi)
- [Rekrytoinnin trendit 2023 \(clevry.com\)](https://clevry.com)
- <https://duunitori.fi/rekrytointi/ehdokastutkimus>
- https://www.vttresearch.com/sites/default/files/2023-10/WHITEPAPER_SUSA_transformation-industrial-work-industrial-dream-jobs-handbook_2022.pdf
- [Kyselytutkimus: Liki 70 % nuorista haluaa tulevassa työssään vaikuttaa maailman isoihin ongelmiin - Hämeen ammattikorkeakoulu \(hamk.fi\)](https://hamk.fi)
- [#MunTyö2030-somekampanja haastoi nuoret jakamaan ajatuksiaan \(pinghelsinki.fi\)](https://pinghelsinki.fi)
- [Katsaus nuorten hyvinvointiin 2023 \(tietoanuorista.fi\)](https://tietoanuorista.fi)
- [Millenniaaleista on tullut Suomen uusi suurin ikäluokka, ja sillä voi olla odottamattomia seurauksia. - HS Visio | HS.fi](https://hs.fi)
- [Työnantajan ja työntekijän valtasuhteet menivät uusiksi - HS Visio | HS.fi](https://hs.fi)